

ORAN' LI EDEBİYAT

KÜLTÜR SANAT

ŞUBAT 2026
SAYI: 2

ORANOKULLARI.COM

Demir olsam sürürdüm, toprak oldum da dayandım.

*İYİ İNSANLAR O
GÜZEL ATLARA
BINDİLER, ÇEKİP
GİTTİLER.*

**YAŞAR
KEMAL**

KÜNYE

İMTİYAZ SAHİBİ

FAHRİ CÜREBAL

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

İLKNUR ÖZAYAZ

EDİTÖR

ERDİ ÇAMUR

YAYIN DANIŞMA KURULU

ERDİ ÇAMUR

DUYGU ERDEMLİ

GÖRSELLEŞTİRME

ERDİ ÇAMUR

YAZARLAR

LARA AYDIN

NİSANUR CÖMERT

MUHAMMED ÖZTÜRK

ALİ EMİR ZENGİN

DOĞU REZAN ÖZTÜRK

DURU DEMİRKİR

GÖRSELLER

HAYRİ ARDA YAZICI

NİSAN KÖKSAL

YİĞİT BATUHAN ATALI

DİLARA ÖGET

ORAN' LI EDEBİYAT

YAŞAR KEMAL'İN HAYATI

Yaşar Kemal, Türk edebiyatının dünya çapında tanınan en büyük romancılarından biridir. Asıl adı Kemal Sadık Gökçeli olan yazar, 6 Ekim 1923 tarihinde Osmaniye'nin Hemite köyünde (bugünkü adıyla Gökçedam) doğmuştur. Ailesi, Van Gölü çevresinden Çukurova'ya göç etmiş Türkmen kökenli bir ailedir. Bu göç ve yerleşme süreci, onun eserlerinde sıkça görülen yurt, toprak ve aidiyet temasının temelini oluşturur.

Okuma yazmayı köyünde öğrenen Yaşar Kemal, küçük yaşlardan itibaren sözlü halk edebiyatına ilgi duymuştur. Âşıkların anlattığı destanları, ağıtları ve masalları dinleyerek büyümüştür. Bu anlatılar, onun güçlü ve destansı üslubunun temelini oluşturmuştur. Henüz çocukken şiirler yazmaya başlamış; halk hikâyelerini derleyerek kültürel bir arşiv oluşturmuştur.

Yaşar Kemal'in çocukluğu zor ve acı olaylarla geçmiştir. Henüz beş yaşındayken, babası camide gözleri önünde öldürülmüştür. Bu olay, yazarın ruh dünyasında derin izler bırakmış; eserlerinde sıkça görülen şiddet, adaletsizlik ve travma temalarının kaynağı olmuştur. Ayrıca çocukluk yıllarında geçirdiği bir kaza sonucu sağ gözünü kaybetmiştir.

Yaşar Kemal, eğitimini çeşitli sebeplerle düzenli bir şekilde sürdürememiştir. Buna rağmen kendini sürekli geliştirerek büyük bir edebî birikim edinmiştir. Gençlik yıllarında ırgatlık, pamuk işçiliği, çeltik bekçiliği, arzuhalcilik gibi pek çok işte çalışmıştır. Bu işler sayesinde Anadolu insanının yoksulluğunu, emeğini ve mücadelesini yakından tanımıştır.

Daha sonra gazeteciliğe başlamış, özellikle Cumhuriyet gazetesinde muhabirlik yapmıştır. Röportajlarıyla dikkat çeken Yaşar Kemal, Anadolu'nun sorunlarını edebî bir dille gazeteciliğe taşımıştır. Bu dönem, onun gözlem gücünü ve anlatım yeteneğini daha da geliştirmiştir.

Yaşar Kemal, eserlerinde toplumsal gerçekçi bir anlayış benimsemiştir. Ancak onu diğer yazarlardan ayıran en önemli özellik, gerçekçiliği şiirsel ve destansı bir anlatımla birleştirmesidir. Doğa betimlemeleri, insan-doğa ilişkisi ve halk dili onun eserlerinin temel yapı taşlarıdır.

Edebî Kişiliği ve Ün Kazanması

Yaşar Kemal'in edebiyat dünyasında büyük yankı uyandıran eseri "İnce Memed", 1955 yılında yayımlanmıştır. Roman, Çukurova'da ağalığa ve zulme karşı direnen bir köylü gencin hikâyesini anlatır. "İnce Memed", kısa sürede büyük ilgi görmüş; dünya edebiyatında da ses getirmiştir. Roman, dört cilt hâlinde yayımlanarak bir destan niteliği kazanmıştır.

*"Yaşam
umutsuzluktan umut
üretmektir, insan
bugüne böyle
gelmiştir."*

Yaşar Kemal

Eserleri ve Temaları

Yaşar Kemal roman, hikâye, deneme ve röportaj türlerinde eserler vermiştir. Başlıca eserleri arasında: İnce Memed (I–IV) , Yer Demir Gök Bakır, Binboğalar Efsanesi, Ağrı Dağı Efsanesi, Teneke, Ölmez Otu, Akçasazın Ağaları yer alır.

Bu eserlerde; ezilen insan, adalet arayışı, özgürlük, doğa sevgisi, ağa köylü çatışması ve insan onuru gibi temalar ön plandadır.

Ödülleri ve Son Yılları

Yaşar Kemal, eserleriyle pek çok uluslararası ödül kazanmış; defalarca Nobel Edebiyat Ödülü'ne aday gösterilmiştir. Türkiye'de ve dünyada saygı duyulan bir yazar olmuştur. Aynı zamanda düşüncelerini açıkça ifade eden bir aydın kimliğiyle de tanınmıştır.

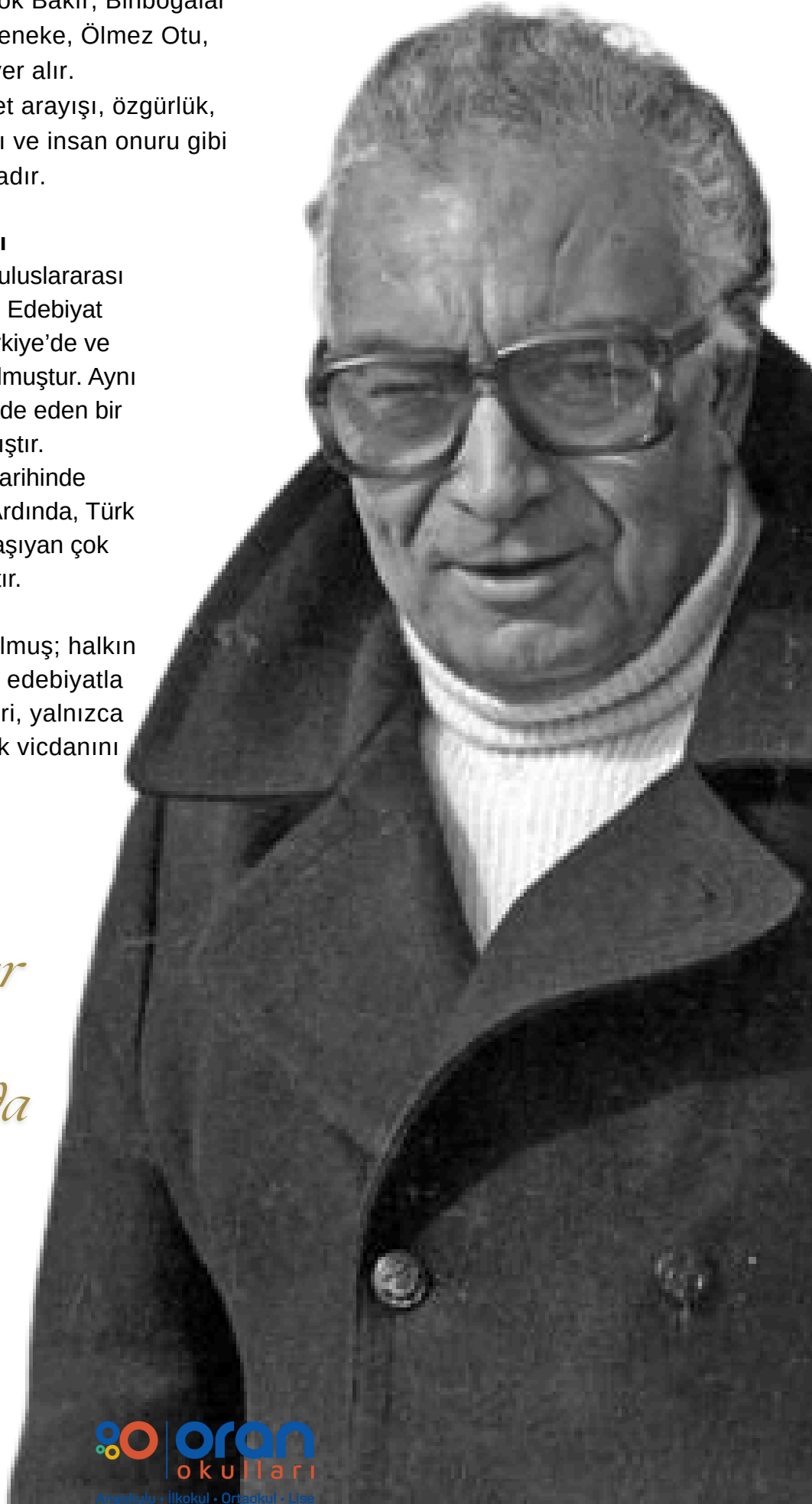
Yaşar Kemal, 28 Şubat 2015 tarihinde İstanbul'da hayatını kaybetmiştir. Ardında, Türk edebiyatını dünya edebiyatına taşıyan çok değerli eserler bırakmıştır.

Yaşar Kemal, Anadolu'nun sesi olmuş; halkın acılarını, umutlarını ve direnişini edebiyatla ölümsüzleştirmiştir. Onun eserleri, yalnızca bir dönemi değil, insanlığın ortak vicdanını anlatır.

*"İnsanlıktır bu
içlerinde ne kadar
kötüsü varsa
ondan daha çok da
iyisi var. "*

Yaşar Kemal

LARA AYDIN

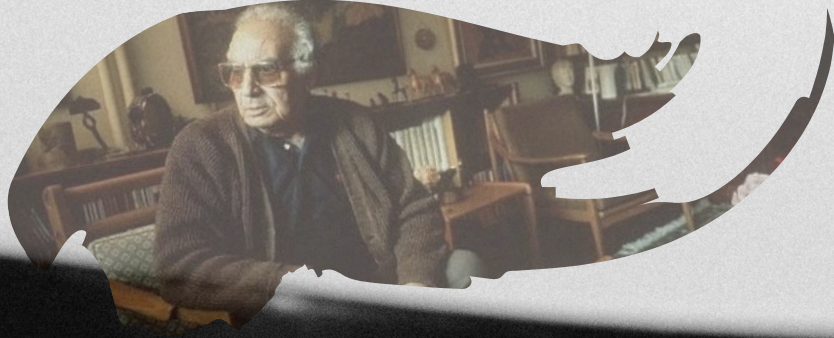
YAŞAR KEMAL ve HALK KÜLTÜRÜ

Türk edebiyatının en güçlü anlatıcılarından biri olan Yaşar Kemal, eserlerinde Anadolu halk kültürünü derinliğiyle yansıtan bir yazardır. Çukurova’da geçen çocukluğu, halkın yaşamına, doğayla ilişkisine ve sözlü kültürüne yakından tanıklık etmesini sağlamış; bu birikim onun edebiyatının temel kaynağı olmuştur. Yaşar Kemal, halk kültürünü yalnızca bir tema olarak değil, eserlerinin ruhu olarak ele almıştır.

Yaşar Kemal’e göre halk kültürü, toplumun hafızasıdır. Yazar bu düşüncesini şu sözlerle dile getirir:

“Bir halkın türküleri, masalları ve destanları onun yaşama biçimidir.”

Bu anlayış, romanlarında açıkça görülür. Özellikle İnce Memed başta olmak üzere birçok eserinde halkın zalime karşı direnişi, destansı bir anlatımla sunulur. Bu destansı yapı, halk anlatılarından ve sözlü edebiyat geleneğinden beslenir.

Yaşar Kemal’in anlatımında masallar, efsaneler, ağıtlar ve türküler önemli bir yer tutar. Yazar, halkın yüzyıllar boyunca sözlü olarak aktardığı bu kültürel unsurları modern romana taşıyarak onların kalıcılığını sağlamıştır. Edebiyat eleştirmeni Fethi Naci, Yaşar Kemal’in bu yönünü şöyle değerlendirir:

“Yaşar Kemal, halk kültürünü olduğu gibi değil, onu yeniden yaratarak edebiyata kazandırmıştır.”

Dil kullanımı da halk kültürünün önemli bir yansımasıdır. Yaşar Kemal eserlerinde sade, akıcı ve halkın günlük konuşma diline yakın bir Türkçe kullanır. Atasözleri, deyimler ve yöresel ifadeler anlatımı zenginleştirir. Kendisi bu konuda şöyle der:

“Ben halkın dilinden başka bir dil bilmiyorum.”

Bu yaklaşım, okuyucunun anlatılan dünyayı daha gerçekçi ve içten bir şekilde hissetmesini sağlar.

Sonuç olarak Yaşar Kemal, halk kültürünü edebiyat aracılığıyla yaşatan ve onu evrensel boyuta taşıyan bir yazardır. Anadolu insanının sesi olmuş, onların yaşamını, değerlerini ve kültürel zenginliğini gelecek kuşaklara aktarmıştır. Bu yönüyle Yaşar Kemal, yalnızca bir romancı değil, aynı zamanda halk kültürünün güçlü bir temsilcisidir.

**DOĞU REZAN
ÖZTÜRK**

İNCE MEMED ANALİZİ

Kimdir?

Uzun ve zayıf yapısından dolayı "İnce" lakabını alan Memed, Çukurova'da ağılık düzeninin baskısı altında büyüyen, zayıf ama cesur bir köylü gencidir. Abdi Ağa'nın zulmüne boyun eğmez, özgürlük ve adalet arayışıyla dağa çıkar. Eşkiya olarak tanınsa da amacı hırsızlık değil, haksızlığa karşı durmak ve köylünün hakkını savunmaktır. Bu yönüyle İnce Memed, sadece bir roman kişisi değil, ezilen halkın umudunu ve direnişini temsil eden bir semboldür.

Kişiliği

Cesur, adaletli ve merhametlidir. Zalime sert, mazluma yumuşaktır. Halk için bir korku değil, umut olur.

Ne Anlatıyor?

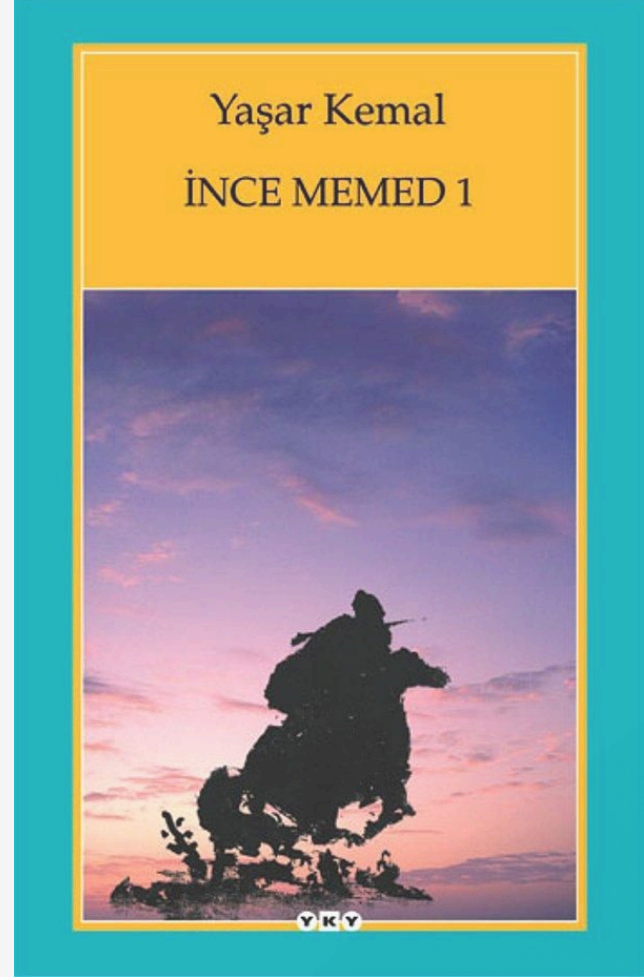
İnce Memed; özgürlüğü, direnişi ve halkın gücünü temsil eder. Bize haksızlık karşısında susmamayı öğretir. Roman; Cumhuriyet Dönemi'nin ilk yıllarında geçmektedir. Anadolu halkının yaşadığı geri kalmışlık ve cahil bırakılmış durumları ele alınmaktadır. Aynı zamanda köy hayatında yaşanan sefalet ve köy ağalarının tüm yöreye hakim olması sonucunda ortaya çıkan isyan öyküsü kitabın ana konusunu oluşturmaktadır. Toplam dört ciltten oluşur.

Yaşar Kemal İnce Memed'i neden yazmıştır?

Yaşar Kemal, İnce Memed'i Çukurova'daki ağılık düzenini ve köylünün uğradığı zulmü anlatmak için yazmıştır. Romanın temel amacı, haksızlığa uğrayan insanların sessiz kalmak zorunda bırakılmasını göstermek ve buna karşı direnişi edebiyat yoluyla görünür kılmaktır.

Yazar bu romanda:

- Ağaların köylü üzerindeki baskısını,
- Adaletsiz düzeni,
- Fakir ve güçsüz insanların çaresizliğini,
- Ama aynı zamanda direnme gücünü ve umudu anlatmak ister.

YAŞAR KEMAL'İN ROMAN ÜLKESİ ÇUKUROVA

Yaşar Kemal için en büyük ve en zengin kaynak Çukurova olmuştur. Onun edebiyatında Çukurova yalnızca bir coğrafya değil; insanın kaderini belirleyen, konuşan, direnen canlı bir dünyadır. Yazar, eserlerinde bu coğrafyaya geniş bir pencereden bakmış; Çukurova'nın insan üzerindeki etkisini bütün çıplaklığıyla okurlarına göstermiştir. Bu roman evreninin en güçlü simgesi ise hiç kuşkusuz İnce Memed'dir.

İnce Memed, ağa zulmüne karşı dağa çıkan bir köylü çocuğunun hikâyesi olmanın ötesinde, Çukurova'nın yoksul halkının ortak isyanını anlatır. Yaşar Kemal'in deyimiyle İnce Memed bir "mecbur adam"dır; onu eşkiya yapan şey kötülük değil, adaletsizliktir. Roman boyunca Çukurova'nın yakıcı sıcağı, uçsuz bucaksız ovaları, pamuk tarlaları ve sert yaşam koşulları, insanın yazgısını belirleyen bir güç olarak karşımıza çıkar.

Yaşar Kemal'in eserleri, klasik anlamda bir "köy romanı" değildir. O, bir köy ütopyası kurmaz; insanın ve köylünün gerçeğini bozmadan anlatır. Bu yönüyle Yaşar Kemal, Türk köylüsünü döneminin en sahici biçimde anlatan yazarlardan biri olmuştur. Onun Çukurova'sında feodal düzen sürmektedir; Cumhuriyet ilan edilmiş olsa da bölgede oturmuş bir sistemin olmayışı, insanların kendi törelerini ve çıkar düzenlerini kurmalarına yol açmıştır.

Çukurova'da büyüyen Yaşar Kemal, çocukluğundan itibaren ağıtlar, türküler, destanlar derlemiş; âşıklık yaptığı yıllarda hem kendi kültürünü hem de Çukurova'nın kültürel mirasını beslemiştir. Yıllar sonra bu birikimi romanlarına taşıyarak, Çukurova merkezli olayları, haksızlıkları, adaletsizlikleri ve insanî duyguları Türkiye'ye ve dünyaya anlatmıştır.

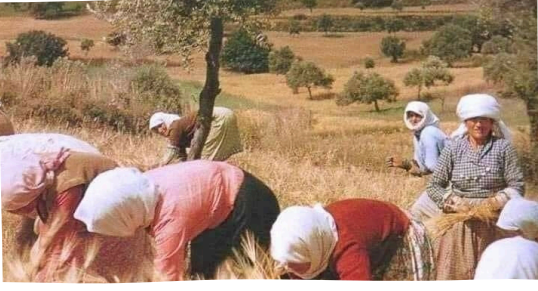
Yaşar Kemal, Çukurova'yı anlatırken doğayı destansı bir dille betimler. Toprak, rüzgâr, dikenler, kuşlar ve ırmaklar romanlarda adeta birer karaktere dönüşür. Ancak bu bereketli topraklar aynı zamanda sıtmanın, yoksulluğun ve sömürünün mekânıdır. Yazar, doğanın büyüleyici güzelliği ile insan eliyle kurulan acımasız düzeni yan yana getirerek güçlü bir toplumsal eleştiri ortaya koyar.

1950'lerden sonra tarımda makineleşmeyle birlikte Çukurova büyük bir dönüşüm geçirir. Traktörlerin gelişiyi ormanlar yok olur, bataklıklar kurutulur ve doğal yaşam geri dönülmez biçimde tahrip edilir. Yaşar Kemal'e göre bu değişim yalnızca doğayı değil, insanı da dönüştürmüş; insan kendi toprağına, kültürüne ve değerlerine yabancılaşmıştır.

Yaşar Kemal, Çukurova'yı birebir aktarmak yerine onu romanlarında yeniden kurar. Tıpkı Faulkner'in Yoknapatawpha'sı gibi, Çukurova da onun kaleminde bir "roman ülkesi"ne dönüşür. Kemal'e göre Çukurova, ucu bucağı olmayan bir konu hazinesidir; tıpkı insan gibi tükenmez bir kaynaktır.

Bugün değişen ve dönüşen Çukurova'ya bakarken, Yaşar Kemal'in romanlarında bıraktığı izler hâlâ canlıdır. Nobel Ödülü'ne aday gösterilmiş olsa da ödülü alamamış olması, eserlerinin değerini azaltmaz. Çünkü onun Çukurova'sı, kaybolmaya yüz tutsa bile edebiyat sayesinde yaşamaya devam eden bir düşler ülkesidir.

ANADOLU VE TÜRKÜLER

ANADOLU KONUŞUR, TÜRKÜLER SÖYLER.

Anadolu, suskun görünen ama aslında hiç durmadan konuşan bir coğrafyadır. Dağlarıyla, ovalarıyla, yoksulluğuyla, sevinciyle ve en çok da türkülerle... Çünkü Anadolu insanı, yaşadığını önce yüreğinde hisseder, sonra diline dolanan bir türküyle anlatır. Türküler bu yüzden sadece bir ezgi değil; Anadolu'nun hafızasıdır.

Bir sevda yarım kaldığında, bir ana evladını askere uğurladığında, bir gurbet yolu uzayıp gittiğinde hep aynı ses yükselir: türkü. Ne bir edebî sanat kaygısı vardır ne de süslü kelimeler... Ama her dizesi gerçektir. “Uzun ince bir yoldayım” diyen ses, aslında Anadolu insanının hayat yolculuğunu anlatır. Kısa bir ömre sığdırılan uzun mücadeleleri, sabrı ve kaderle barışıklığı...

Türkülerde Anadolu'nun haritası gizlidir. Sivas'ta başka söylenir acı, Ege'de başka yanar sevda, Doğu'da başka titreşir hasret. Ama duygular aynıdır. Çünkü türkü, yörenin değil insanın dilidir. Bir bağlamanın telinde kimi zaman isyan, kimi zaman tevekkül yankılanır. Söylenemeyen sözler, türkü olur söylenir.

Bugün hızla değişen dünyada, betonlaşan şehirler arasında türküler bize bir şey hatırlatır: Köklerimizi. Nereden geldiğimizi, kim olduğumuzu... Bir türkü dinlerken dedemizin sesini, ninemizin duasını, eski bir evin kerpiç duvarlarını duyarız. Anadolu'yu tanımak isteyen biri, haritalara değil türkülerle bakmalıdır.

Çünkü Anadolu'yu en doğru anlatan tarih kitapları değil, türkülerdir. Ve türküler sustuğunda, Anadolu da biraz susar. Bu yüzden bir türküyü yaşatmak, aslında bir hikâyeyi, bir insanı, bir toprağı yaşatmak demektir.

**MUHAMMED
ÖZTÜRK**

ANADOLU'DA TÜRK MİTOLOJİSİ KÜLTÜRÜN HAFİZASI

Mitler yalnızca geçmiş anlatmaz; bir toplumun neyi unutmadığını da gösterir.

Türk mitolojisi çoğu zaman eski destanlar, tanrılar ve efsanelerle anılır. Oysa mitoloji, yalnızca geçmişte anlatılmış hikâyeler bütünü değildir. Anadolu'da Türk mitolojisi, toplumun yaşadığı deneyimleri, korkuları, umutları ve değerleri bugüne taşıyan kültürel bir hafıza işlevi görür. Yazıya dökülmese bile davranışlarda, inanışlarda ve anlatılarda varlığını sürdürür.

Kültürün hafızası; bir toplumun kendini nasıl tanımladığını, dünyayı nasıl anlamlandırdığını ve hayatta kalmak için neye tutunduğunu saklayan görünmez bir alandır. Türk mitolojisi de bu alanın en eski ve en güçlü parçalarından biridir.

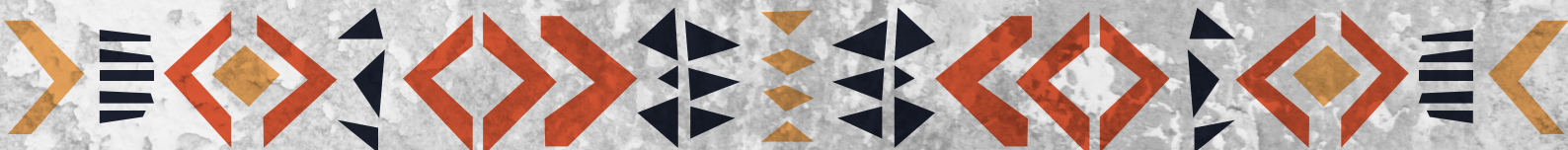
Türk mitolojisindeki figürler, yalnızca sembolik varlıklar değildir. Örneğin Bozkurt, yok oluşun eşiğine gelmiş bir topluluğun yeniden ayağa kalkma iradesini temsil eder. Bu anlatı, zor zamanlarda dayanma ve yol bulma düşüncesinin hafızada nasıl yer ettiğini gösterir. Benzer şekilde Ergenekon Destanı, sıkışmışlık, çaresizlik ve ardından gelen kurtuluş fikrini kuşaklar boyunca aktaran bir anlatıdır. Bu mitler, toplumun geçmişte yaşadığı travmaların ve bu travmalara verdiği tepkilerin belleğe kaydedilmiş hâlidir.

Doğayla kurulan ilişki de mitolojik hafızanın önemli bir parçasıdır. Yer-Su inancı, dağların, suların ve ağaçların kutsal kabul edilmesi; insanın doğayla uyum içinde yaşaması gerektiği düşüncesini doğurmuştur. Günümüzde hâlâ doğaya zarar vermenin "uğursuzluk" getireceğine dair inanışlar, bu mitolojik geçmişin izlerini taşır. Bu durum, mitolojinin yalnızca anlatılarda değil, günlük hayattaki tutumlarda da yaşadığını gösterir.

Türklerin Anadolu'ya gelişiyle birlikte mitolojik yapı yok olmamış, aksine farklı kültürlerle etkileşime girerek dönüşmüştür. Mezopotamya, Anadolu ve Orta Asya kökenli inançlar zamanla iç içe geçmiş; ancak Türk mitolojisinin temel düşünce biçimi korunmuştur. Bu nedenle Anadolu'daki Türk mitolojisi "saf" değil, katmanlı bir hafıza niteliği taşır. Her katman, farklı bir dönemin izini barındırır.

Bugün masallarda, halk inanışlarında, atasözlerinde ve hatta korku figürlerinde mitolojik hafızanın izlerini görmek mümkündür. İnsanlar farkında olmasa bile, bu anlatılar kültürel kimliğin derinlerinde yaşamaya devam eder.

Sonuç olarak Anadolu'da Türk mitolojisi, geçmişe ait unutulmuş bir inanç sistemi değil; Türk kültürünün kendini hatırlama biçimidir. Mitler, toplumun nereden geldiğini ve neyi kaybetmemeye çalıştığını sessizce anlatır. Bu yönüyle mitoloji, kültürün hafızasıdır; geçmişi bugüne bağlayan görünmez ama güçlü bir köprüdür.

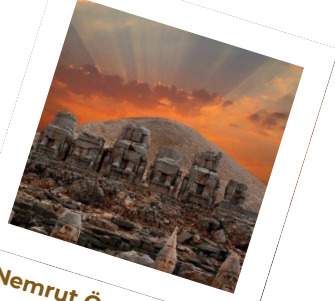
ANADOLU'DA GEZİLEBİLECEK ÖNEMLİ KÜLTÜR MERKEZLERİ

Kapadokya

Kapadokya, doğal oluşumları ve tarihi yapılarıyla Türkiye'nin en özel bölgelerinden biridir. Peribacaları, rüzgâr ve yağmurun kayaları aşındırmasıyla oluşmuştur. Bölgede kaya içine yapılmış evler, kiliseler ve yer altı şehirleri bulunur. Sabah saatlerinde gökyüzünde yükselen sıcak hava balonları Kapadokya'nın simgelerinden biridir. Doğal güzelliği ve sakin ortamıyla Kapadokya, ziyaretçilerine farklı bir deneyim sunar.

Nemrut Ören Yeri, Adıyaman'da yüksek bir dağın zirvesinde yer alır. Burada, Kommagene Krallığı'na ait büyük heykeller ve mezar yapıları bulunur. Dev taş başlar ve anıtlar, bölgenin en dikkat çekici özelliklerindendir. Gün doğumu ve gün batımında manzara oldukça etkileyicidir. Nemrut Ören Yeri, tarihi ve doğal güzelliği bir arada sunar.

Nemrut Ören Yeri

Göbekli Tepe, Şanlıurfa yakınlarında yer alır ve dünyanın bilinen en eski tapınak alanlarından biridir. Yaklaşık 12 bin yıl önce yapılmıştır. Taş sütunlar üzerindeki hayvan figürleri dikkat çeker. Göbekli Tepe, insanlık tarihine dair önemli bilgiler sunar ve büyük bir arkeolojik değere sahiptir.

Göbeklitepe

Efes Antik Kenti, İzmir'in Selçuk ilçesinde yer alır. Antik dönemde önemli bir liman ve ticaret merkeziydi. Celsus Kütüphanesi, Büyük Tiyatro ve mermer yollar kentin en bilinen yapılarıdır. Efes, iyi korunmuş yapılarıyla geçmişi günümüze taşır. Tarihe ilgi duyanlar için etkileyici bir ziyaret alanıdır.

Efes Antik Kenti

Ani Harabeleri, Kars'ta Türkiye-Ermenistan sınırında yer alır. Bir zamanlar önemli bir ticaret ve kültür merkezi olan Ani, bugün tarihi yapılarıyla dikkat çeker. Bölgede kiliseler, camiler ve surlar bulunur. Taş yapılar ve geniş alan, Ani'nin geçmişteki önemini gösterir. Ani Harabeleri, sessiz ve etkileyici bir atmosfere sahiptir.

Ani Harabeleri

ROMAN TÜRÜNÜN DÜNYA VE TÜRK EDEBİYATINDAKİ GELİŞİMİ

Roman, bireyin iç dünyasını, toplumsal yapıyı ve insan ilişkilerini ayrıntılı biçimde ele alan, düzyazı türünde yazılmış edebî bir anlatı türüdür. Günümüzde modern roman olarak bildiğimiz tür, uzun bir tarihsel gelişimin sonucudur.

Dünya Edebiyatında Romanın Gelişimi

Romanın kökenleri Antik Yunan ve Roma dönemlerine kadar uzanır. Daphnis ve Khloe gibi antik anlatılar, romanın ilk örnekleri olarak kabul edilir. Orta Çağ'da ise şövalye romanları ve destansı anlatılar yaygındır. Ancak roman türü, bugünkü anlamına Rönesans ve sonrasında yaklaşmaya başlamıştır.

Modern romanın başlangıcı genellikle Miguel de Cervantes'in Don Kişot (1605) adlı eseriyle ilişkilendirilir. 18. yüzyılda İngiltere'de Daniel Defoe, Samuel Richardson ve Henry Fielding gibi yazarlarla roman bireysel deneyimlere ve gerçekçi anlatıma yönelmiştir.

19. yüzyılda realizm ve natüralizm akımlarıyla birlikte Balzac, Dickens, Tolstoy ve Dostoyevski gibi yazarlar, romanı toplumsal ve psikolojik derinliği olan güçlü bir tür hâline getirmiştir.

20. yüzyılda ise modernizm ve postmodernizm etkisiyle roman, biçimsel ve anlatı açısından büyük çeşitlilik kazanmıştır.

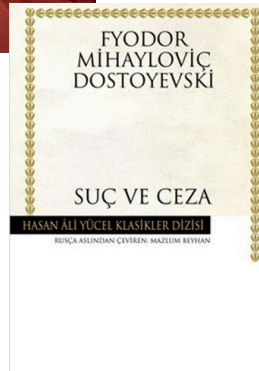
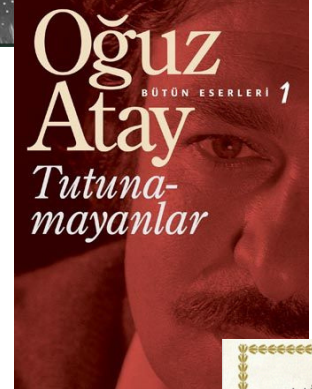
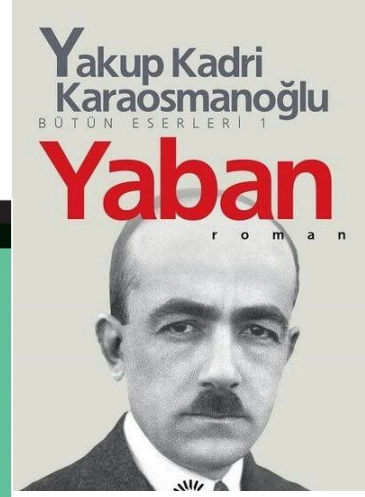
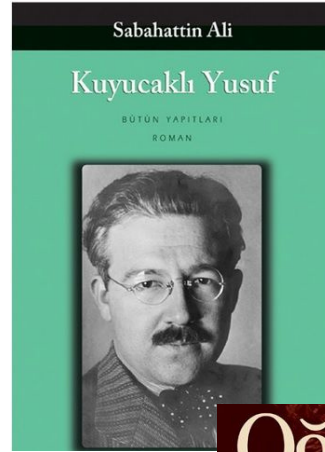
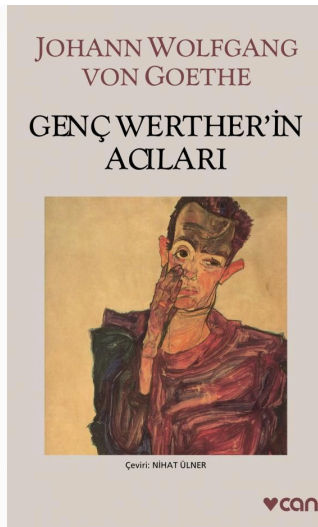
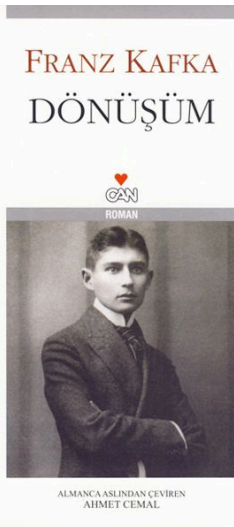
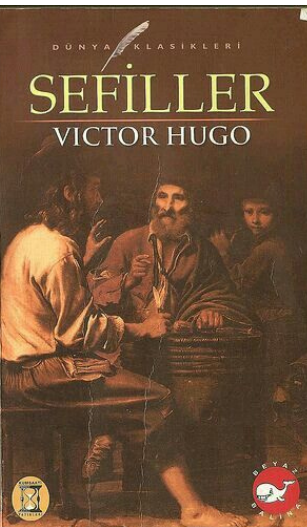
Türk Edebiyatında Romanın Gelişimi

Türk edebiyatında roman türü Batı etkisiyle, özellikle Tanzimat Dönemi'nde ortaya çıkmıştır. İlk çeviri roman Yusuf Kamil Paşa'nın Telemak çevirisi (1862), ilk yerli roman ise Şemsettin Sami'nin Taaşuk-ı Talat ve Fitnat (1872) adlı eseridir.

Tanzimat döneminde romanlar daha çok eğitici ve toplumu bilinçlendirmeyi amaçlayan bir anlayışla yazılmıştır. Servetifünun döneminde ise Halit Ziya Uşaklıgil ile roman, teknik ve estetik açıdan önemli bir gelişme göstermiştir.

Cumhuriyet döneminde Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Reşat Nuri Güntekin ve daha sonraki yıllarda Orhan Kemal, Yaşar Kemal gibi yazarlar romanı toplumsal gerçekçilik yönünde geliştirmiştir. Günümüzde Türk romanı, konu ve anlatım bakımından oldukça zengin ve çeşitlidir.

Roman, hem dünya hem de Türk edebiyatında zamanla değişerek gelişmiş; bireyi, toplumu ve insan psikolojisini yansıtırma gücü sayesinde edebiyatın en önemli türlerinden biri hâline gelmiştir.

DİLARA ÖGET

KAYBOLMAK ÜZERE OLAN MESLEKLER

Sanayileşme, teknolojik gelişmeler ve değişen yaşam biçimleriyle birlikte birçok meslek zamanın sessiz tanıkları hâline gelmiştir. Bir dönem günlük hayatın vazgeçilmez parçası olan bu meslekler; el emeğine dayalı üretimi, ustalık geleneğini ve insan ilişkilerinin sıcaklığını temsil eder. Bugün artık adlarını yalnızca eski fotoğraflarda, anılarda ya da edebî metinlerde duyduğumuz bu meslekler, geçmişin kültürel hafızasını taşıyor. Kaybolan meslekler, yalnızca ekonomik değişimin değil; aynı zamanda toplumsal dönüşümün, değerlerin ve yaşam alışkanlıklarının da nasıl değiştiğini gösteren önemli birer aynadır.

ARZUHALCİLİK

Arzuhalcilik, okuma yazma bilmeyen ya da resmî dil ve yazışma kurallarına hâkim olmayan kişilerin dilekçe ve başvurularını yazan kişilerin yaptığı meslektir. Osmanlı'dan Cumhuriyet'in ilk yıllarına kadar yaygın olan arzuhalciler; mahkeme, devlet daireleri, belediyeler ve resmî kurumlar için dilekçe (arzuhal) yazarak halk ile devlet arasında bir köprü görevi görmüşlerdir. Arzuhalciler yalnızca yazı yazmaz; hangi kuruma başvurulacağını, hangi ifadelerin kullanılacağını da bilirlerdi. Bu nedenle hem hukukî hem de dil bilgisi açısından güvenilir kişiler olarak görülürlerdi. Okuma-yazma oranının artması, devlet işlemlerinin dijital ortama taşınması ve e-devlet uygulamalarının yaygınlaşmasıyla birlikte arzuhalcilik günümüzde kaybolmaya yüz tutmuş meslekler arasında yer almaktadır. Ancak arzuhalcilik, geçmişte toplumun ihtiyaçlarından doğmuş, önemli bir kültürel ve sosyal görevi yerine getirmiştir.

ÇERÇİLİK

Çerçilik, köy köy, kasaba kasaba dolaşarak küçük ev eşyaları, kumaş, tarak, ayna, iğne-iplik, oyuncak gibi ürünleri satan seyyar satıcılık mesleğidir. Bu işi yapan kişiye çerçi denir.

Çerçiler, özellikle ulaşım ve ticaret imkânlarının sınırlı olduğu dönemlerde köy halkının temel ihtiyaçlarını karşılamada önemli bir rol üstlenmiştir. Sadece alışveriş yapan kişiler değil; aynı zamanda haber taşıyan, hikâye anlatan, şehirle köy arasında kültürel bağ kuran kişiler olarak da bilinirlerdi. Çoğu zaman ürünleri para karşılığında değil; yumurta, peynir, buğday gibi ürünlerle takas yoluyla verirlerdi. Günümüzde marketlerin, online alışverişin ve ulaşımın gelişmesiyle birlikte çerçilik mesleği büyük ölçüde ortadan kalkmış, kaybolan geleneksel meslekler arasında yerini almıştır. Ancak çerçilik, geçmişte Anadolu'nun sosyal yaşamında önemli bir yere sahip olmuştur.

LOSTRACILIK

Lostracılık, ayakkabıların bakımını yapan, boyayan, parlatan ve küçük onarımlarını gerçekleştiren kişilerin yaptığı meslektir. Bu işi yapan kişiye lostra ya da lostra ustası denir.

Lostracılar özellikle meydanlarda, çarşılarda, tren istasyonlarında ve işlek caddelerde küçük tezgâhlar kurarak hizmet verirlerdi. Ayakkabı boyamanın yanı sıra deri bakımını bilir, ayakkabının ömrünü uzatacak yöntemler uygularlardı. Temizlik ve özenin simgesi olan lostracılık, aynı zamanda sabır ve ustalık gerektiren bir zanaattı.

Hızlı ayakkabıların yaygınlaşması, spor ayakkabı kullanımının artması ve hızlı tüketim alışkanlıkları nedeniyle lostracılık günümüzde azalan ve kaybolmaya yüz tutmuş meslekler arasında yer almaktadır. Buna rağmen lostracılık, geçmişin şehir kültürünü ve emek anlayışını yansıtan önemli bir meslek olarak hatırlanmaktadır.

NALBANTLIK

Nalbantlık, at, eşek ve katır gibi yük ve binek hayvanlarının toynak bakımını yapan ve nal çakan geleneksel bir meslektir. Bu işi yapan kişiye nalbant denir.

Nalbantar, hayvanın toynağını temizler, şekillendirir ve hayvanın rahat yürümesini sağlamak için uygun nalı çıkarlar. Aynı zamanda toynak hastalıklarını tanır, basit tedaviler uygularlardı. Tarımın ve hayvancılığın yaygın olduğu dönemlerde nalbantlık, köy ve kasaba yaşamının vazgeçilmez mesleklerinden biri olmuştur.

Motorlu araçların yaygınlaşmasıyla birlikte yük ve ulaşım hayvanlarının kullanımının azalması, nalbantlık mesleğinin giderek yok olmasına neden olmuştur. Günümüzde sınırlı sayıda usta tarafından sürdürülen nalbantlık, kaybolan meslekler arasında yer almakta; geçmişin üretim ve emek kültürünü yansıtan önemli bir zanaat olarak görülmektedir.

HATTATLIK

Hattatlık, Arap harfleriyle yapılan güzel yazı hat sanatını icra eden kişilerin mesleği ve sanatıdır. Bu sanatı icra eden kişiye hattat denir. Hattatlık, özellikle İslam kültüründe büyük bir öneme sahiptir. Kur'an-ı Kerim ayetleri, hadisler, dua ve özlü sözler hattatlar tarafından estetik kurallara bağlı kalarak yazılmıştır. Hattatlar; kâğıt, kalem, mürekkep ve özel kâğıtlar kullanır, yazının ölçüsüne, oranına ve ahengine büyük özen gösterirler. Sülüs, nesih, talik ve celi sülüs gibi farklı yazı türleri hattatlık sanatının temel dallarıdır.

Matbaanın yaygınlaşması ve dijital yazı teknolojilerinin gelişmesiyle hattatlık gündelik hayattaki işlevini büyük ölçüde yitirmiştir. Ancak günümüzde hattatlık, bir meslekten çok geleneksel bir sanat dalı olarak yaşatılmakta ve kültürel mirasın önemli bir parçası kabul edilmektedir.

FİLM ÖNERİLERİ

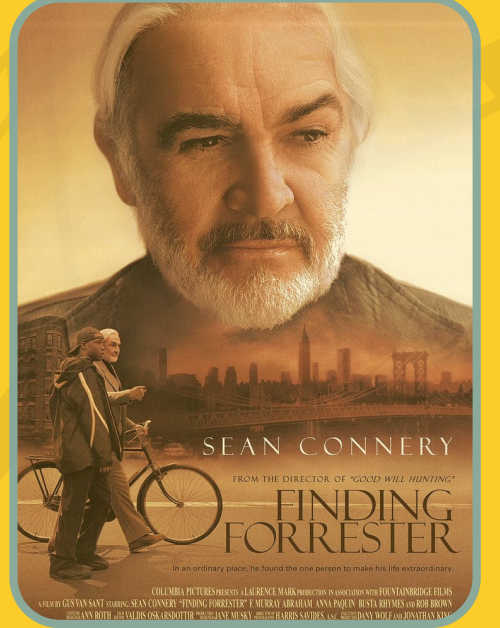
CAN DOSTUM

Can Dostum'u düşündüğümde içimi kaplayan en baskın duygu, hafiflik ve sınırsız bir özgürlük. Philippe'in fiziksel engellerine rağmen, Driss'in onun ruhundaki prangaları çözüşünü görmek, insanda "hayat her şeye rağmen yaşanmaya değer" dedirten o çocuksu neşeyi uyandırıyor. Orada hissettiğim, acımanın yerini alan o sarsılmaz saygı ve beraber gülmenin yarattığı o muazzam güç. Sanki biri gelip omuzlarımdaki tüm o ağır, melankolik yükleri alıyor ve yerine bir tutam rüzgar, biraz müzik ve bolca kahkaha bırakıyor.

FORESTER'I BULMAK

Forrester'ı Bulmak tarafında ise duygular biraz daha derin, vakur ve sessiz. Orada hissettiğim duygu, birinin senin içindeki saklı cevheri, senin bile henüz tam tanımadığın o "gerçek seni" görmesinin verdiği o tarifsiz ait olma hissi. Jamal ve Forrester arasındaki o daktilo sesleriyle süslü bağ, bana yalnızlığın bir tercih değil, bazen bir sığınak olduğunu ama gerçek bir dostun o sığınağın kapısını çalmasını ne kadar kıymetli olduğunu hissettiriyor. Bu film bittiğinde boğazımda düğümlenen o yumru, üzüntüden değil; bir insanın başka bir insanın hayatına dokunarak onu nasıl "tamamladığını" görmenin verdiği o yoğun şefkatten kaynaklanıyor.

ARDA YAZICI

HİKAYE YARIŞMASI ETKİNLİĞİMİZ

“HER FOTOĞRAFIN HİKAYESİ VAR”

Yeni
içerikler,
taze fikirler
ve dopdolu
bir sayı
daha!

3.
Sayımızda
Attila İlhan
ile
birlikteyiz.

İçinde
Gelecek Var!

Anaokulu | İlkokul | Ortaokul | Anadolu Lisesi

